

Gençlerin Gelecek Beklentilerinin Belirleyicileri

The Determinants of Future Expectations of Youth

İbrahim YÜCEL¹, Sema BUZ²

ÖZ

Bu çalışmada gençlerin gelecek beklentilerinin çeşitli yönleriyle ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel yöntem ve fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'daki gençlik merkezlerinden yararlanan 12 genç oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen veriler Maxqda programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre gençlerin geleceğe bakış açısında ekonomik faktörlerin etkili olduğu ve gelecek kaygısı yaşadıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, bireysel kapasite ve teknolojik gelişmelerin gençlerin geleceğe yönelik umut beslemesini sağladığı, ulusal ve küresel krizlerin ise umutsuzluk kaynağı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın sonunda sosyal hizmet perspektifinden önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gelecek beklentisi, Gençlik, Sosyal hizmet.

ABSTRACT

This study aims to reveal the future expectations of youth in various aspects. Qualitative method and phenomenological approach were used. The participants consisted of 12 youth users from youth centers in Ankara. The data were collected by using the demographic form and semi-structured interview form. The data were analyzed through Maxqda. The results shows that economic factors were effective in youth's future expectations and that they felt anxious about future. However, the results also shows that individual capacity and technological developments cause youth to have hope for the future, while national and global crises are a source of despair. At the end of the research, there are suggestions from the social work perspective.

Keywords: Future expectation, Youth, Social work.

Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı doktora tezinden üretilmiştir. Çalışma için gerekli izinler Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu ile Gençlik ve Spor Bakanlığından alınmıştır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İbrahim YÜCEL, Sosyal Hizmet, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, yucelibrahim61@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9568-8260

² Prof. Dr., Sema BUZ, Sosyal Hizmet, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, semabuz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8326-3732

İletişim / Corresponding Author: İbrahim YÜCEL
e-posta/e-mail: yucelibrahim61@gmail.com

Geliş Tarihi / Received: 02.10.2023
Kabul Tarihi/Accepted: 25.12.2023

GİRİŞ

Tarihsel süreç içerisinde, gençlik olgusunu odak noktasına alan ve gençlik olgusunun aktörleri konumunda olan gençleri tanımlamaya yönelik çeşitli yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımların öncül örnekleri gençliği yok sayma eğiliminde olmuştur. Bu anlayış bireyin çocukluk sonrası yetişkinlik dönemine geçtiği varsayımı üzerine inşa edilmiştir. Ancak gelişen yıllar içerisinde gençlik döneminin aslında kendine özgü özellikleri ve potansiyelleri barındırdığı ve bu yönüyle toplum içerisinde ayrı bir kategoriye karşılık geldiği yaklaşımı benimsenmiştir.

Gençlik olgusunun toplumsal karşılığının kabullenilmesi gençlerin ihtiyaçlarına, beklentilerine, gelişimlerine yönelik politika ve uygulamaların gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Bu yöndeki çabaların 18. ve 19. yüzyılda başlayıp 20. ve 21. yüzyılda ise profesyonelleştigi söylenebilir.

Gençlik olgusunun günümüzdeki anlamına yakın ilk referansları İkinci Dünya Savaşı sonrasına dayanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde kolayca yüksek gelirlili bir iş bulabilen ya da ailelerinin refah artışından faydalanarak yükseköğretim imkanından yararlanan Amerikalı genç kuşaklar modern gençlik olgusunun ilk referansları sayılabilir.¹ Sonraki süreçte kurumsal ve toplumsal kabullere göre şekillenen gençlik olgusu özellikle modern dönemle birlikte birçok araştırmacının ilgi odağı haline gelmiştir.

Genç nüfus oranının yüksek olduğu (TÜİK verilerine göre 2022 yılı sonu itibarıyla genç nüfus toplam nüfusun %15,2'sini oluşturmuştur) Türkiye gibi

ülkelerde gençlerin ülkenin teminatı olarak görülmesi, gençliğe yüklenen anlam ve sorumluluğun önemine işaret etmektedir.² Her ne kadar gençlere değer veriliyor, gençlerin tercihleri önemseniyor ve geleceğin teminatı olarak görülüyorsa da onların gelişimini ve refahını sağlamaya yönelik politika ve hizmetlerin aynı oranda önemsendiği ve uygulamaya konabildiği tartışmaya açıktır.³ Bir başka deyişle söylem bazında değer gören gençliğin eylem bazında hak ettiği ilgi ve değeri gördüğünü söylemek bir hayli zordur.

Bu araştırmanın amacı gençlerin gelecek beklentilerinin mevcut durum çerçevesinde ortaya konulması ve belirleyicilerinin tartışılmasıdır. Literatürde bu konuyla ilgili çalışmalar ağırlıklı olarak nicel yöntemle tasarlanmış ve gençlerin gelecek beklentileri oransal olarak ifade edilmiştir. Bu araştırma ise gençlerin gelecek beklentilerini nitel yöntemle ve kendi anlatıları çerçevesinde analiz etmesi yönüyle önem taşımaktadır.

Sosyal hizmet disiplini perspektifinden tasarlanan bu araştırma gençlik alanıyla ilgili mevcut duruma odaklanmaktadır. Bu bağlamda, farklı eğitim durumuna sahip ve farklı sosyoekonomik koşullarda yaşayan gençlerle yapılan görüşmeler neticesinde şekillenen araştırmanın sonuçlarının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma gençlerin gelecek beklentisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, araştırmanın amacı "Gençlerin geleceğe dair beklentileri nasıldır?" soru cümlesi ile ifade edilmiştir.

MATERYAL VE METOT

Araştırma modelinin belirlenmesi sürecinde, gençlerin gelecek beklentilerinin tam anlamıyla anlaşılabilmesinin onlarla kurulacak güçlü bir bağ ile mümkün olabileceği düşünülmüştür. Bu açıdan derinlemesine görüşmelerin, yüz yüze ve

detaylı bir şekilde gerçekleştirilmesinin katılımcılar ve araştırmacı arasında önemli bir etkileşim oluşturacağı ve bu etkileşimin katılımcıların deneyimlerinin keşfedilmesi açısından kolaylık sağlayacağı düşüncesi modelin belirlenmesinde etkili olmuştur.

Araştırma kapsamında görüşülen gençlerin deneyimleri bu çalışma için oldukça önemlidir. Gençlerin deneyimlerini ortaya koymak için nitel yöntemle tasarlanan bu çalışmada veri toplama sürecinde fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılmıştır. Fenomenolojik yaklaşım, nitel araştırma yönteminin temel yaklaşımlarından biridir ve bu yaklaşımda belirli bir grup insanın belirli bir konuya yönelik deneyimleri ele alınmaktadır.⁴ Creswell'a göre fenomenolojik araştırma, birkaç kişinin bir fenomen veya kavramla ilgili yaşamış deneyimlerinin ortak anlamını tanımlamaktadır ve neyin nasıl deneyimlendiğini bütünleştiren, bireylerin deneyimlerinin özünün tartışıldığı betimleyici bir çalışmadır.⁵ Bu bağlamda bu araştırma gençlerin geleceğe bakış açılarını kendi deneyimleri üzerinden anlamaya odaklanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini belirlemede amaçlı örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniğinde, öznel araştırmacı tarafından araştırmanın amaçlarına uygun olarak seçilmektedir. Ayrıca araştırmacının kendi yargısının da örneklem seçiminde etkili olduğu belirtilmektedir.⁶ Bu araştırma kapsamında, Ankara'da Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı gençlik merkezlerinde vakit geçiren gençlerle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşülen katılımcı sayısının belirlenmesinde, nitel yöntemli araştırmalarda örneklem büyüklüğünü belirleyici kriter olan veri doygunluğuna ulaşma durumu göz önünde bulundurulmuş ve bu doğrultuda 12 katılımcı ile görüşülmüştür. Katılımcı seçiminde tüm gençlik gruplarından (eğitimde-istihdamda-NEET) katılımcılar olmasına dikkat edilmiştir.

Gizlilik açısından herhangi bir sorunla karşılaşmamak adına araştırma verileri katılımcılara yönelik kodlama yapılarak paylaşılmıştır. Araştırma kapsamında görüşülen gençlere ilişkin demografik bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 1. Gençlere İlişkin Sosyo-Demografik Bilgiler

Genç	Yaş- Cinsiyet	Öğrenim-Çalışma Durumu	Ekonomik durum
G1	22- Kadın	Hukuk/Öğrenci	Orta
G2	27- Erkek	Mühendislik mezunu/ İstihdamda	Orta
G3	28- Kadın	Sosyoloji mezunu/ İstihdamda	Orta
G4	21- Kadın	Fizik tedavi ve rehabilitasyon /Öğrenci	Orta
G5	28- Kadın	Antropoloji mezunu/ İstihdamda	Orta
G6	28- Kadın	Eğitim fakültesi mezunu/ İstihdamda	Orta
G7	19- Erkek	Lise mezunu/ YKS'ye hazırlanıyor/ NEET	İyi
G8	24- Kadın	Çocuk gelişimi mezunu/ NEET	Orta
G9	30- Erkek	Radyoloji mezunu/ İstihdam deneyimi var/ NEET	Orta
G10	24- Kadın	Sosyal hizmet/ Öğrenci	Orta üst
G11	22- Kadın	Sosyal hizmet/ Öğrenci	Orta
G12	21- Kadın	Hukuk/ Öğrenci	Orta alt

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Bu araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında ilgili literatürden yararlanılmış ve alanında uzman kişilerin önerileri dikkate alınmıştır. Tüm gençlik grupları için aynı form kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla ve ses kaydı kullanılarak elde edilen veriler, öncelikle ses kayıtlarının dökümü yapılarak Microsoft Word belgesine aktarılmıştır. Maxqda programına yüklenen bu belgeler tekrar tekrar okunmak suretiyle betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analiz sürecinde veriler, araştırma sorusu ve ilgili literatür bilgisinin yanında araştırmacının sahadaki deneyimleri de göz önünde bulundurulmuş analiz edilmiştir. Kümbetoğlu betimsel analizi, betimsel bir yaklaşım kullanılarak verilerin sunumu olarak ifade etmektedir. Ayrıca, verilerin sunumu sırasında verilerin özgün biçimlerine sadık kalınarak kişilerin söylediklerinden, yazdıklarından ve ilgili dokümanlardan doğrudan alıntılar gerçekleştirildiğini belirtmektedir.⁷

Araştırmanın Etik Yönü

Veri toplama süreci öncesi 05.02.2022 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonundan, 11.03.2022 tarihinde ise Gençlik ve Spor Bakanlığından gerekli araştırma izinleri alınmıştır. Araştırma sürecinde her bir katılımcıya görüşme öncesi araştırmanın gerçekleştirilme amacı

anlatılmış ve araştırmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu ifade edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmaya katılmayı kabul eden araştırmacılara görüşmenin herhangi bir aşamasında araştırmadan çekilebilecekleri ve cevap vermek istemedikleri herhangi bir soruyu cevapsız bırakabilecekleri bilgisi verilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların geleceğe bakış açısına yönelik anlatıları, ortaya çıkan temalar ve kategoriler çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu temalar gençlerin gelecek planları ve kurduğu hayaller, gelecek kaygısı yaşama durumu, geleceğe yönelik umutlu ve umutsuz olduğu konular şeklindedir. Tema ve kategorilere ilişkin detaylı bilgilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Gençlerin Anlatılarında Ortaya Çıkan Tema ve Kategoriler

Temalar	Kategoriler	
<i>Gelecek planları ve hayalleri</i>	Mesleki kariyer	KPSS ile atanmak
	Ülkeye faydalı olmak	Alternatif planlar
<i>Gelecek kaygısı</i>	İş bulabilme kaygısı	Allah bir kapı açar
	Sınav stresi	Belirsizlik
<i>Umutlu-umutsuz olunan konular</i>	Eğer bir şeyler değişirse	Ekonomik kriz
	Kendi yapabilirliğine duyulan inanç	Bölgesel ve küresel savaşlar
	Yeni nesil iyi	Dünya kötü bir yere gidiyor

Gençlerin Gelecek Planları ve Kurduđu Hayaller

Katılımcıların gelecek planları ve kurduğu hayallere ilişkin anlatılarda, gelecek planları ve hayallerinin genel olarak meslek hayatlarıyla ilgili olduğu görülmüştür. İyi bir meslek sahibi olup kendilerini geliştirmek, yakın çevrelerine ve topluma faydalı olmak, toplum içerisinde bir statü kazanmak gibi ifadeler gelecek planları ve hayalleri içerisinde yer almıştır. Tezcan benzer şekilde, gençlerin gelecek plan ve

hayallerinde ekonomik bağımsızlık, mesleki başarı ve saygınlık kazanmanın önemli bir yer tuttuğundan bahsetmektedir.⁸ Avustralyalı gençler ile gerçekleştirilen bir araştırmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. İlgili araştırmada ekonomik bağımsızlığın gencin istihdam durumu ve bağımsız yaşam koşulları ile yakın ilişkisi ortaya konulmuştur.⁹

Meslek hayatları odağında geleceğe yönelik plan ve hayallerinden bahseden katılımcıların kendilerine bir kariyer planı oluşturma çabası içerisinde oldukları görülmüştür.

Avukatım zaten bekliyor beni sağ olsun. Gidip stajımı onun yanında tamamlayıp ofisimi açmak istiyorum kendi şehrimde. Hayallerim orada avukatlık bürosu açmak ve benim çalıştığım avukat gerçekten işini iyi yapan avukatlardan birisiydi. Ben de işimi profesyonel yapmak istiyorum. Yani Maraş'ta çok avukat var ama işini gerçekten ciddiye alarak yapan çok avukata rastlayamıyoruz. Ben biraz daha skalayı yukarı çıkartmak ve gönüllülük faaliyetleri özellikle, bunları biraz daha orada geliştirmek istiyorum. G1 (22 yaş, kadın, öğrenci)

Stajyerliğimi yapmak istediğim bir hukuk bürosu var. Konuştuğum abilerim var orada. Onlarla bir deneyim kazandıktan sonra birkaç yıl avukatlık yapmak ve sonrasında savcılığa çıkma gibi bir planım var. Ne kadar olur ne kadar olmaz bilmiyorum çünkü savcılık konusunda hakimlik gibi mertebelerde torpil istendiğini sıkça duyuyorum. Bu değişir mi bilmiyorum. Ya umarım değişir. Değişmezse de avukatlık

yolunda devam edebilirim. G12 (21 yaş, kadın, öğrenci)

Yani inşallah askerlikten sonra kendi alanımda güzel bir meslek edinirsem güzel bir yerde, kurumsal bir yerde bir iş bulursam, çünkü bizim devlette alımlar çok az. G2 (27 yaş, erkek, istihdamda)

Gençlerin kariyer planlarına ilişkin anlatıları analiz edildiğinde, kendi işlerinin olmasını öncelendikleri (eğitim aldıkları alanla da ilişkili olmak üzere) ortaya çıkmıştır. Barford ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada gençlere “5 yıl sonra ne yapıyor olmak isterdin” sorusu sorulmuş ve gençler en yüksek oranda (%22) “kendi işime sahip olmak” cevabını vermiştir.¹⁰ Bu bulgu, araştırmamızın bulgularıyla uyumlu şekilde, kendi işine sahip olmanın gençler arasında popüler bir tercih olduğunu ortaya koymaktadır.

Bazı katılımcıların gelecek plan ve hayalleri içerisinde mesleki kariyer ile birlikte toplumsal fayda vurgusu da ön plana çıkmıştır.

Öğrendiğim şeyleri gençlere aktararak daha faydalı bir kişi olarak yetişmek. Toplumda daha faydalı bir kişi olarak yetişmek yani daha faydalı insan olarak ileriye ilerlemek. Öğrendiğim şeyler bende kalmayın. Bende ki bilgiler benden sonrakilere aktarılmasını istiyorum. G5 (30 yaş, kadın, istihdamda)

Tabii ki inşallah KPSS'den yüksek alırsam ya öğretmenlik mesleğini çok seviyorum gerçekten. Öğrencilere bir şey katabilmeyi, onların gönüllerinde iz bırakabilmeyi. Yani idealim felsefe öğretmeni olarak atanmak kesinlikle. G3 (28 yaş, kadın, istihdamda)

Kimi katılımcılar, eğitimini aldıkları alanla ilgili iş bulamamaları durumunda alternatif işler konusundaki planlarını da ifade etmişlerdir.

...KPSS'den atanayım ekonomik bağımsızlığımı sağlayayım. Oradan belli bir gelir gelir. Oradan da İngilizce falan düzeltirim biraz. Biraz da hayatımı yaşarım. Hani üniversiteden mezun olduğumdan beri kendi ayaklarımın üzerinde sağlam bir

şekilde duramadım. Kendi istediğim şeyleri yapamadım. Hep bana dayatılan şeyleri yapmak zorunda kaldım. Bir iki yıl kendi özgür hayatımı yaşarım. Ondan sonra da işte dilimi falan geliştiririm. Yurt dışı olursa yurt dışı, yurt dışı olmasa bile burada tarım işine girmeyi düşünüyordum. O iş üzerinde biraz dururum. Lavanta ekmeyi düşünüyordum. Onu araştırırım. Lavanta olmasa bile fıstık falan olur. Fıstık işine girerim kendi memleketimde. Kendi iş alanım dışında başka bir işle de uğraşırım. G9 (30 yaş, erkek, NEET)

Gelecekle ilgili beklentilerim yani işte dediğim gibi eğer anestezi doktoru olursam olurum eğer olmazsam da yani manavda çalışacağım yapacak bir şey yok. Ya iş boyutuyla onun dışında bilmiyorum yani yüksek gelirli bir işte çalışmak isterim. Haftanın bir günü iznim olsun mesela. Hani güzel de maaşı olsun. G7 (19 yaş, erkek, NEET)

Çekmeköy Belediyesi tarafından yürütülen bir araştırmada gençlerin en önemli talepleri arasında birinci sırada (%73) “güvenli gelecek” talebi yer almıştır.¹¹ Selvi, gençlerin en güncel sorunlarından birinin belirsizliklerle ilişkili gelecek kaygısı olduğunu dile getirmektedir.¹² Bu bağlamda, araştırmamız bulgularında da gençlerin güvenli ve belirsizliklerle dolu olmayan bir gelecek temennisi dikkat çekmektedir.

Geleceğe yönelik plan ve hayallerinin belirsizlikle dolu olduğunu ifade eden bazı katılımcılar bu durumun aslında plan yapmalarını zorlaştırdığını, bununla birlikte geleceğe yönelik alternatiflerin sürekli zihinlerinde yer almasına neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu ara en büyük korkularımdan birisi yani. Geleceğimi düşündüğümde hani başıma neler gelecek? Beni neler bekliyor? Hani ben nerede olacağım? Bu ara kafamdaki en büyük işte sorulardan biri bu. Yani aslında büyük bir huzursuzluk yaşıyor bu bana. Ben kendim gelecekte şu birkaç yılda eğer bir şeyleri yapabilirsem evet rahat edeceğimi düşünüyorum ama bu birkaç yılın dışında eğer ben bir şeyleri yoluna koymazsam bilmiyorum normal böyle işte gündelik işçi

gibi hayatım devam edecekmiş gibi hissediyorum. G6 (28 yaş, kadın, istihdamda)

...Ya o kadar belirsiz ki. Yani bilmiyorum hiç net bir şey göremiyorum. Hiçbir anlamda, özel hayat anlamında mesleki anlamda yani ne yapacağım? Bir ay sonrasını bile düşünüyorum. Mezun olduktan sonra ne olacak? Ben sınava da girdim çıktım. Öğrenci desen değilsin. Bir mesleğin yok. Hani nesin? Yani çok belirsiz. Kendimi nerede görüyorum, ne yapıyorum hiç bilmiyorum. Yani hayal ettiğim tabii ki hemen atanmak. İşte aileme maddi anlamda destek olmayı çok istiyorum. G11 (22 yaş, kadın, öğrenci)

Bazı katılımcılar, gelecek planlarında belirleyici/engelleyci faktörlerin başında ailelerinin ekonomik durumunu göstermiştir. Bu bulgu Türkiye Gençlik STK'ları Platformu araştırması sonuçlarıyla uyumludur.¹³ İlgili araştırmada da gençler gelecek planlarının en büyük belirleyicisi olarak ailelerinin ekonomik durumunu göstermişlerdir. Bu bulgular, gençlerin mevcut sosyal ve ekonomik kaynaklarının gelecek planları ve yapabilirlikleri üzerindeki etkisine işaret etmektedir. Bir başka deyişle gençler, gelecek paradigmalarında ailelerinin sosyo-ekonomik gücünü odak noktalarına almakta ve kendi yapabilirliklerini/gelecek beklentilerini bu sosyo-ekonomik temelin üzerine inşa etmektedirler.

Browman ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada ekonomik eşitsizliğin gençlerin beklenti ve davranışları üzerinde olumsuz etki oluşturduğu belirlenmiştir.¹⁴ Bununla birlikte Hostinar ve Miller tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada da gençlerin yaşadığı ekonomik zorlukların ruhsal ve fiziksel sağlıkları üzerindeki olumsuz etkileri ortaya konulmuştur.¹⁵

Gençlerin anlatılarında dikkat çeken bir diğer nokta, gençlerin gelecek planlamasında, kamunun kendileriyle ilgili ortaya koyduğu politika ve hizmetlere yönelik bir tasavvurlarının bulunmamasıdır. Bu durum, gençlerin gelecek beklentilerinde kamunun sunduğu hizmetlerin etkisinin sınırlılığına işaret etmektedir.

Gençlerin Gelecek Kaygısı Yaşama Durumları

Katılımcıların gelecek kaygısı yaşama durumlarına ilişkin anlatılarında birçok katılımcının gelecek kaygısı yaşadığını ifade ettiği görülmüştür. Gelecek kaygısı yaşama durumu ülkenin mevcut ekonomik durumu, istihdam kaygısı, sisteme duyulan güvensizlik gibi unsurlardan oluşmaktadır. Bunun yanında bazı katılımcılar ise gelecek kaygısı yaşamadığını ifade etmiş ve daha çok kadercı bir anlayış çerçevesinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Küresel Gençlik Refah Endeksi Raporu sonuçlarına göre Türkiye %72'lik oran ile gençlerin en stresli olduğu ülke konumundadır (farklı gelişmişlik düzeylerine sahip 29 ülke arasında).¹⁶ Next Generation Türkiye tarafından gerçekleştirilen araştırmada gençlerin %55'inin gelecekte ekonomik özgürlüğe sahip olamamaktan, %47'sinin ise sesini duyurma fırsatı bulamamaktan endişe duyduğu sonucu elde edilmiştir.¹⁷ Mert ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada bireysel geleceğine ilişkin kaygı ve korkuları olduğunu ifade eden katılımcıların oranı %48,6 olmuştur.¹⁸ Bu bağlamda, araştırmamıza katılım gösteren gençlerin anlatılarında da benzer ifadelerin olduğu görülmüştür. Maddiyat temelli gelecek kaygısı yaşadığını ifade eden katılımcılardan bazıları bu durumu şu şekilde ifade etmiştir:

Tabii ki de kaygılarımız çok büyük. Hiç bilmiyorum bu ülke bize nasıl getirir ne olur gelecekte ne oluruz? Hani şu anki zaten ekonomi beni umutsuz vakaya doğru sürüklüyor. Yani çok garip duygular içerisindeyim yani nasıl olacak gelecekleri bizim çoluğumuz çocuğumuz evlendiğimizde, bence şu an evlenmek bile bir şey. G3 (28 yaş, kadın, istihdamda)

Her öğrenci gibi ben de yaşıyorum. Ya hem maddi odaklı hem de sınavlara girdiğimizde aşırı bir heyecan oluyor ister istemez. Ne kadar çalışsan da o heyecanla her şey uçup gidebiliyor. Yani stres oluyor. O yüzden kaygı çok yükseliyor. Her sınava girdiğinde de bunu yaşamayacağım diye

giriyorsun ama her zaman yaşıyorsun. G8 (24 yaş, kadın, NEET)

Gelecek kaygısı ben değil hepimiz yaşıyoruz. Hem maddi hem manevi ağırlıklı. Şimdi maddi açıdan baktığınız zaman o seni fiziksel olarak da çökertiyor. Kendim üzerinden değil de buradaki gençler üzerinden gideyim. Yukarıda on sekiz yaşında bir kız öğrenci var, sınava çalışıyor. Bir ara konuşmuştuk işte sınavın nasıl gidiyor diye. O da diyordu ben ders çalışmak istemiyorum. Bir an önce Türkiye'den çıkıp yurt dışına gitmek istiyorum. Çocuk bakıcısı, temizlikçi olmak bile istiyordu. Yani o kızın artık Türkiye'den gelecekte bir beklentisi olmaz. G9 (30 yaş, erkek, NEET)

Gireceği sınavda başarılı olamama ve buna bağlı olarak atanamama kaygısı yaşayan G11, bu durumu şöyle dile getirmiştir:

Çok fazla. İnanılmaz yaşıyorum yani. Çok gelecek kaygısı yaşıyorum. Çünkü ya atanamazsam? Yani sadece atanmaya odaklanmak çok büyük bir hayal kırıklığı yani ya atanamazsam bu sefer ne olacağım? O boşluğu nasıl dolduracağım bilmiyorum. Gelecek kaygısı taşıyorum yani. G11 (22 yaş, kadın, öğrenci)

Ekonomik gerekçelere ek olarak geleceğe yönelik belirsizliklerin de katılımcılar için ekstra bir kaygı kaynağı olduğu tespit edilmiştir.

Çok yaşıyorum. Yine iş ve maddiyatla ilgili. Nasıl bir iş yapacağım geliyor, nasıl bir yerde çalışacağım falan geliyor aklıma işte. Belirsizlik beni yoruyor öyle söyleyeyim. G7 (19 yaş, erkek, NEET)

Kaygı dolu görüyorum. Çok olumsuz bir insan gibi konuşuyorum ama kaygı dolu görüyorum açıkçası. Şu an mezun olacağım ve ne yapacağımı bilmiyorum. KPSS çalışmam gerekiyor. KPSS çalışıyorum ama şu an çok sıkışık bir şekilde çalışıyorum ve o yüzden gelecekte özel sektör muhtemelen ilk olarak başvuracağım alan olacak. Karşılık bulabileceğimi pek sanmıyorum. Ya tamamen bir meçhule gidiyormuşum gibi geliyor bana. G10 (24 yaş, kadın, öğrenci)

Bazı katılımcılar aldıkları eğitimle bağlantılı olarak kendilerine kamuda yeterince istihdam olanağı sağlanmadığını ifade etmiştir. Kamu kurumlarında çalışabilme imkanının, gençleri özel sektörde iş arama veya kendi işini kurma süreçlerindeki belirsizliklerden alıkoyduğu ve bu yönüyle kamu kurumlarında çalışabilme imkanı sınırlı olan (veya bunu tercih etmeyen) gençlerin kaygılarının kuracakları iş ile ilgili olduğu belirlenmiştir.

...İlla hani tutturabilecek miyim (kuracağı işten bahsediyor)? Şimdi dediğim gibi zaten benim devlet atamam yok... G4 (21 yaş, kadın, öğrenci)

Elbette. Çünkü tamam ben belirledim kafamda. İşte gideceğim oraya bir ofis açacağım, iş yapacağım ama hiç kazanamayabilirim. Yani ekonomik kaygılarım tabii ki var. Belki de biraz kız olduğum için daha az diyebilirim. Yani sonuçta ailem hep arkamda, babam hep arkamda. Bunu bildiğim için belki bir tık daha az yaşıyor olabilirim. Bir de memleketimde olacağım için başka bir şehir planım olmadığı için. Herkes kadar olmayabilir ama kendisine yeni bir yerde iş kurmak isteyen, farklı bir yerde ailesinden destek alamayan insanlar için özellikle de yani yeni başlayacak gençler için çok çok büyük gelecek kaygıları olabilir ama benim bir tık daha az. G1 (22 yaş, kadın, öğrenci)

İş sahibi olma konusunda zorluk yaşamayacağını düşünen bazı katılımcıların da birtakım gelecek kaygıları taşıdığı ve bu kaygıların daha çok çalışma şartlarına ve alacakları maaşın yeterliliğine dair olduğu belirlenmiştir.

Ya iş bulup bulmamak konusunda hukuk biraz daha rahat bir bölüm. Hani iş bulabilirim evet ama mobbing sıkıntısı çok fazla. İnsanların özellikle kadın istihdamı konusunda kadınları ezmeye çalışması biraz sıkıntılı bir dönem. Erkeklerden oluşan bir yerde kadın olduğunuz zaman sizi biraz daha hafife almaya başlıyorlar. Bunla normal hayatımda da karşılaşıyorum... Aldığım parayla acaba geçemeyecek miyim? Hani aldım maaş gerçekten benim geçinmeme yetebilecek mi? Çünkü şu an aldığım bir

kredim var bir de burs alıyorum. Şu an bile öğrenciyken anca kendimi geçindirebiliyorum. Hani çalışıp da bir şeyin karşılığını alamamak insanı daha çok üzüyor. Ya bu üzüntüyü yaşamak istemiyorum. Onun kaygısını yaşıyorum biraz. G12 (21 yaş, kadın, öğrenci)

Gelecek kaygısı yaşamadığını ifade eden katılımcıların geleceğe bakış açısının kaderci bir anlayışla şekillendiği görülmüştür. Bu katılımcılar bir şekilde ümitvar olunması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Yok gelecekle ilgili bir kaygım yok ya. Rızkı veren Hüda'dır yani. G2 (27 yaş, erkek, istihdamda)

...Yani bence gelecek kaygısı yaşamıyorum. Yaşayan insan ne bileyim çabaladıktan sonra gelecek kaygısının olmadığını düşünüyorum bence. Yani daha çok ilerleyeceğimizi düşünüyorum. Çünkü ümitsizlik bize göre değil zaten. G5 (30 yaş, kadın, istihdamda)

Allah diyorum. Elbet bir yerde bir nasibimiz vardır. Hani yiyecek bir ekmeğimiz vardır elbet diyorum. G6 (28 yaş, kadın, istihdamda)

Gençlerin gelecek kaygısı yaşadığı konuların genel itibarıyla istihdam odaklı olduğu görülmektedir. Aslında istihdam odaklı kaygılar bünyesinde birçok farklı kaygıyı barındırmaktadır. İstihdama katılamama konusunda kaygı duyan genç aynı zamanda düzenli bir gelir sahibi olamamaktan ve toplumsal hayata ilişkin rollerini yeterince yerine getirememekten de kaygılanmaktadır. Bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, gençlerin temel kaygılarının sosyal işlevsellikler ve ekonomik özgürlüklerinin sınırlandırılmasına yönelik olduğu tespit edilmiştir.

Gençlerin Geleceğe Yönelik Umutlu Olduğu Konular

Habitat Derneği tarafından yapılan bir araştırmada gelecekte umutlu olduğunu belirten gençlerin oranının %57,2 olduğu belirlenmiştir.¹⁹ Türkiye Gençlik STK'ları Platformu tarafından yürütülen araştırmada ise gençlerin %44,1'inin gelecek beş yıl

içerisinde hayatının olumlu yönde değişeceğini ifade ettiği ortaya konmuştur.¹³ Bu oranın (aynı soruya yönelik verilen cevap) KONDA araştırmasında %57,8 olduğu dikkate alındığında süreç içerisinde gençlerin geleceğe yönelik olumlu beklentilerinde bir azalma olduğu söylenebilir.²⁰ Bu durumun daha sonraki bölümlerde tartışılacağı üzere birtakım ekonomik, bölgesel ve küresel sebepleri olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında görüşülen katılımcıların geleceğe yönelik umutlu olduğu konuların analizi yapıldığında kimi katılımcıların kendi adına kimilerinin ise ülke adına umutlu olduğu konular olduğu görülmüştür. Örneğin G1, geleceğe yönelik olarak kuracağı düzenin kendini heyecanlandığını şu şekilde ifade etmiştir:

Geleceğe yönelik umutluyum. Çünkü yani kendi hayatım için umutluyum. Güzel bir hayat yaşayacağıma inanıyorum. Hatta şu an bile üniversiteye başladığım ilk andan beri kendi geleceğim için çok daha umutluyum diyebilirim çünkü belli bir çaba sarf etmişim, belli bir üniversiteye gelmişim ve yine hala çaba sarf ediyorum ve bu çaba benim içimden gelerek sarf ettiğim bir çaba. Maddi olarak bir şekilde hani olur ya kazanırım yani kafasındayım. Ama kuracağım düzen beni çok heyecanlandırıyor. İyi bir avukat olabilmek ve mesleğimi iyi yapmak konusunda çok umutluyum. G1 (22 yaş, kadın, öğrenci)

Yine geleceğe yönelik olarak bir iş sahibi olabilmenin umuduyla bugününü sınavlara hazırlıkla geçiren G9, bu durumu şöyle dile getirmiştir.

Dün değil evvelsi gün evdeydim. Dedim evde mi kalayım ya da dinleneyim mi? Dedim en iyisi yine sınavıma çalışayım. Bir gün dinlenirsin de sınav seni dinlendirmez dedim. Gene geldim buraya ders çalışmaya geldim. O biraz umut bağlayabilir aslında. Gelecekte hani bir kıvılcım görürsün ya. Dedim hiç değilse bir bakalım. Gideyim bir ders çalışayım. Umudun belki o kıvılcım etki edebilir. G9 (30 yaş, erkek, NEET)

G12 ise kişisel gelişimine duyduğu umutla birlikte bu gelişimi birçok insanın yaşadığını ve bu insanlarla birlikte bir şeyleri değiştirebilme ihtimalinin kendini ümitvar yaptığını ifade etmiştir.

Umutlu olduğum konu şu. Kendimi geliştirebildiğim için ve hala geliştirebileceğim ortamlar olduğu için hala umutluyum geleceğe dair. Yani bir şeyler yapabileceğimi, bir şeyleri değiştirebileceğimizi düşünüyorum. Çünkü benim gibi düşünen çok fazla insan var. G12 (21 yaş, kadın, öğrenci)

Mesleki anlamda elde ettiklerinin gelecekte kendisine katkı sağlayacağını ve aile desteğinin umutlu olduğu konular olduğunu belirten G4 bu durumu şöyle açıklamıştır:

Mesleğim, hep meslekten gittim ama gerçekten meslek yani sonuçta benim için şu an önemli olan o. Dediğim gibi çalış ne kadar çalışkan olursam ne kadar millete yönelik yatırım yaparsam onun karşılığını alabileceğimi düşünüyorum. Bu konuda umutluyum. Bir de aileden dolayı da bir şeyim var benim. Çok geniş bir aileye sahibim. Ondan da biraz umutluyum. G4 (21 yaş, kadın, öğrenci)

Toplum adına gelecekte umutlu olduğunu ifade eden katılımcılar bunu gelişen teknolojinin sağladığı imkanlara ve gençlerin dinamizmine, kapasitesine bağlayarak dile getirmiştir. Bu bulgu İstanPol tarafından gerçekleştirilen araştırmada elde edilen “Gençler, ülkenin gidişatına dair olumsuz hislerine, siyaset kurumu ve siyasetçilere olan güvensizliklerine rağmen Türkiye’nin sorunlarını kendi nesillerinin çözebileceğine inanmakta ve bu konuda geleceğe umutla bakmaktadırlar.” sonucuyla örtüşmektedir.²¹

Mesela biz lisedeyken mesela ansiklopediden falan araştırma yapardık. İnternet ortamımız yoktu. Her şey artık elinin altında. Biz eskiden el yazısı yazardık hani şimdi her şeyin çıktısını alabiliyorsun. İnternette her şeye ulaşabiliyorsun. Bu konuda zaten çok zaten bu kadar ilerledikten sonra ilerleyeceğimizi düşünüyorum ben.

Hani niye geri gitmedi yani? Evet bir şeyler yavaş ilerliyor olabilir, az ilerliyor olabiliriz ama bir şekilde ilerliyoruz yani... Araştırmaları çok rahat yapabiliyorsun. Daha fazla kendini geliştiriyorsun. Şu anda çocuklar kendi yazdığı oyunu kendisi oynayabiliyor. G5 (30 yaş, kadın, istihdamda)

Umutlu olduğum konu eğer bir şeyler gerçekten düzene konulursa ülke olarak ve eğitime gerçek anlamda bir desteği sağlayabilirsek bir şeyler düzeler diye düşünüyorum. G6 (28 yaş, kadın, istihdamda)

...Yani ben gençlerin bu alanda çok iyi olduğunu ve kendilerinin geliştirdiklerini düşünüyorum teknoloji adına zaten. Belki o umut ışığı bir yerden bu umutsuz karanlığı alıp götürür. G3 (28 yaş, kadın, istihdamda)

Kendi ülkemdeki gençleri gördüğüm zaman da umutluyum. Çünkü bir şeyler için hala çaba sarf ediyorlar, inançlılar ama bazılarını gördüğüm zaman da gerçekten üzülüyorum hani çünkü hiçbir şey yapmak istemiyorlar... Ama ya bir şey değişirse. Hani çünkü ufak bir şey de olsa o kartopu etkisiyle başka büyük bir şeyi getirebilir. O yüzden çabalamaya devam ediyorum. G12 (21 yaş, kadın, öğrenci)

Gençlerin geleceğe yönelik umutlu olduğu konuların genel itibarıyla gelecek planları ve hayalleriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu çerçevede gelecek planları içerisinde önemli bir yer tutan mesleki kariyer planlarının geleceğe yönelik umutlu olunan konular içerisinde de yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte gençlerin geleceğe yönelik umutlu olduğu konulardan birinin de kendi dinamikleri olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar, gençlerin kendi yeteneklerine olan inançlarının teşvik edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.²²

Gençlerin kendi kapasitelerine güvenmesi olumlu bir durum olmakla birlikte, gençlerin siyasetçilerden, büyüklerinden (üst jenerasyondan) veya çeşitli kurumlardan umutlu olmamaları olumsuz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun kendi taleplerinin/sorunlarının belirlenmesi ve

çözümünde adres olarak akranlarını görmeleriyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bireylerin sahip olduğu motivasyona, kaynaklara ve neye değer verdiğine odaklanan yapabilirlik yaklaşımı, bu kaynakların işlevlere nasıl dönüştürüleceği konusunda katkı sunmaya çalışır. Bu yönüyle gençlerin geleceğe yönelik umut beslediği konuların motivasyonları ve değer verdikleri şeylerle ilgili olduğu görülmektedir.

Gençlerin Geleceğe Yönelik Umutsuz Olduğu Konular

Katılımcı anlatılarında geleceğe yönelik umutsuz olunan konuların analizi yapıldığında kimi katılımcıların kendi adına kimisinin ise ülke/dünya adına umutsuz olduğu görülmüştür. Umutsuz olunan konular genel itibarıyla ekonomik kriz, dünyanın kötü bir yere doğru gitmesi, insanların ruhsal sağlıklarının zarar görmesi, iş bulamamaya yönelik ümitsizlikten oluşmaktadır. Habitat Derneği tarafından gerçekleştirilen araştırmada gençlerin %73,2'sinin iş bulma kaygısı yaşadığı tespit edilmiştir.¹⁹ Bununla birlikte, Çağlar ve Çağlar tarafından yürütülen araştırmada gençlerin başta ekonomik krizler olmakla birlikte ülkeler arası savaşlar, göç ve salgın hastalık dalgaları ile küresel ısınmayı, dünyayı bekleyen tehditler ve sorunlar olarak gördüğü ortaya konmuştur.²³ Bu bağlamda araştırmamızda da benzer bulguların elde edildiği söylenebilir.

İklim değişikliği, ırkçılık ve ayrımcılığın giderek artması gibi sorunlar uluslararası literatürde gençlerin geleceğe yönelik umutsuz olduğu konular içerisinde yer almaktadır.^{9, 22} Ancak bizim çalışmamızda bu yönde bulgulara ulaşılmamıştır. Bu durumun gençlerin bu sorunları öncelikli sorunlar olarak görmemesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Ekonomik duruma ilişkin katılımcı ifadeleri gelecekte de pahalılığın devam edeceği, alım gücünün iyice zayıflayacağı ve hayat standartlarının düşeceği yönünde olmuştur.

...Ya mesela ekonomik olarak her şey çok saçma fiyatlara çıkmaya başladı artık. G2 (27 yaş, erkek, istihdamda)

...Yani eğer ekonomik kriz bu şekilde devam ederse, bir şekilde iyileştirilmeye gitmezse, bilmiyorum... Bu şekilde devam ederse çok böyle umutla bakamıyorum açıkçası. G3 (28 yaş, kadın, istihdamda)

Gelecekte şu anda herhangi bir umudum yok. Yarın ne olur öbür gün ne olur? Hani hiçbir beklentim de yok. Yani hepimiz diken üstünde yaşıyoruz. Bugün dolar kaç olur? Ya da ekonomik olarak Türkiye kendini aşabilecek mi enflasyon düşecek mi? Şu an hani karamsar bir şekilde geleceğe bakıyoruz. G9 (30 yaş, erkek, NEET)

...Yani gittiğimiz durum çok iç açıcı değil gibi. Ekonomik olarak çok büyük bir kriz var bence şu an... Yani düzelmeyecekmiş gibi. Sanki hep böyle olacakmış gibi hissediyorum. Kötü bir döneme denk geldim gibi. G11 (22 yaş, kadın, öğrenci)

...Toplum adına yani çoğu öğrenci olarak umutsuz bence. Ama yani büyükler olarak da umutsuz bence. Yani umut çünkü çok fazla gözükmüyor. Çünkü her şeyde gittikçe artan bir fiyat olduğu için her şey yetersiz kalıyor. En ufak bir kendi ihtiyacım, temel ihtiyacımı bile yeri geliyor alamıyorsun, kısıtlıyorsun. G8 (24 yaş, kadın, NEET)

Umutsuz olunan konular içerisinde ülkenin/dünyanın kötü bir yere doğru gittiğini belirten ve toplumdan umutsuz olduğunu ifade eden katılımcılar bu düşüncelerini şu şekilde açıklamışlardır:

Umutsuz olduğum konular dünya çok kötü yani gerçekten. Çok kötü bir yere gidiyor her şey. G2 (27 yaş, erkek, istihdamda)

Umutsuz olduğum çok konu var. Umutsuz olduğum konular biraz daha kendimle ilgili değil de dünyayla ilgili. Yani dünya kötü bir yere gidiyor. Sonuna geldiğimizi düşünüyorum artık. G1 (22 yaş, kadın, öğrenci)

Çok umutsuzum her konuda umutsuzum. Ya ülke adına da çok umutsuzum. Kendi adıma da çok umutsuzum. Her geçen gün

kötüye gidiyor ülke. G7 (19 yaş, erkek, NEET)

...Yani ülke için çok umutlu değilim açıkçası... Okuyacağım üniversite mezunu olarak evde mi oturacağım? Ya da ne yapacağım? Ya maddi olarak çünkü artık bir gelirim de yok. Ailenden istemek şu an bile benim için çok zor. G11 (22 yaş, kadın, öğrenci)

Gençlerin geleceğe yönelik umutsuz olduğu konulara yönelik anlatılarında mevcut

olumsuzlukların (ekonomik krizler, savaşlar vs.) etkili olduğu görülmektedir. Bu durum, sosyal ve ekonomik hayatlarında etkilerini doğrudan hissettikleri ve özellikle sosyal medya aracılığıyla her an takip ettikleri gelişmelerin gençlerin geleceğe dair düşüncelerini de şekillendirdiği şekilde açıklanabilir. Bu bağlamda, mevcut olumsuzlukların düzelebileceğine dair umudu zayıf olan gençlerin geleceğe yönelik daha umutsuz bir bakış açısına sahip olduğu değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gençlerin gelecek planlarının genel itibarıyla mesleki kariyer planlamalarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Eğitimini aldıkları alanla ilgili ve iyi bir maddi kazanç sahibi olabilecekleri bir işe sahip olmanın gençlerin gelecek planları içerisinde ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Gençlerin KPSS'yi gelecek planları içerisinde konumlandığı ve bu bağlamda gençlerin iş sahibi olabilmenin yollarından biri olarak KPSS'yi gördükleri ortaya çıkmıştır. Bu durumun sebebinin gençlerin ağırlıklı olarak kamu sektöründe çalışma düşüncesiyle ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Gençlerin gelecek planlarında “topluma faydalı olma” ülküsü taşımaları araştırmada ortaya çıkan bir diğer sonuçtur. Bu bağlamda gençlerin topluma faydalı olmayı bir tür ahde vefa olarak gördükleri ve bu yönde sorumluluk taşıdıkları tespit edilmiştir.

Gençlerin birçok konuda gelecek kaygısı yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kaygının temel belirleyicilerinin ülkedeki iş bulma zorluğu ve gençlerin önündeki belirsizlikler olduğu görülmüştür. Gençlerin geleceğe yönelik olarak ciddi boyutta işsiz kalabilecekleri korkusu yaşadıkları ve aldıkları eğitimin kendilerine ne gibi imkanlar sağlayabileceğini ön göremedikleri belirlenmiştir. Gelecek kaygısı yaşama durumunun bazı gençleri psikososyal açıdan olumsuz etkilediği görülmüştür. Gelecek kaygısı yaşama konusunda bazı gençlerin ise kaderci bir anlayış benimsedikleri ortaya çıkmıştır.

Gençlerin geleceğe yönelik umutlu olduğu konuların bireysel anlamda kendi kapasitelerine ve niteliklerine güvenle, toplumsal anlamda ise gelişen teknolojik imkanlarla ilgili olduğu görülmüştür. İyi bir eğitim aldığına ve sosyal sermayesinin güçlü olduğuna inanan gençlerin geleceğe daha umutlu baktığı belirlenmiştir. Gelişen teknolojik imkanların insan hayatını kolaylaştıracağına inanan gençlerin geleceğe yönelik olarak bir umut taşıdıkları belirlenmiştir.

Gençlerin geleceğe yönelik umutsuz olduğu konuların genel itibarıyla toplumsal konular olduğu belirlenmiştir. Ulusal ve küresel ekonomik krizler, bölgesel ve küresel savaşlar gençlerin geleceğe yönelik umutsuzluklarında dile getirdikleri temel gerekçeler olmuştur. Bunun yanında gelişen teknolojiyi de bir olumsuzluk unsuru olarak gören bazı gençlerin gelişen teknolojinin insanlığın sonunu getirebileceği ve insanları daha da yalnızlaştırabileceği gibi kaygılar taşıdığı ve bu kaygıların gelecek beklentilerini umutsuz bir noktaya taşıdığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Eğitim, istihdam, sağlık ve katılım gibi alanlar gençlerin gelecek beklentileriyle ilişkili alanlar olmakla birlikte aynı zamanda sosyal hizmet mesleğinin etkin çalışma yürüttüğü alanlardır. Sosyal hizmet, bireylerin potansiyellerini ortaya çıkarma, kendilerini gerçekleştirmelerini sağlama ve yaşadıkları sorunların tespiti/çözümü gibi konularda sorumluluk üstlenmektedir. Bu yönüyle, gençlerin ilgili alanlara dair

yaşadıkları sorunların çözümünde önemli bir misyona sahiptir. Sosyal hizmet disiplini gençlik refahı alanında gençlerle ve gençler için güçlendirme ve refah artırıcı çalışmalar yürütür. Sosyal çalışmacılar ayrıca gençlik hizmetlerinin ve gençlik politikalarının geliştirilmesi yönünde savunuculuk yaparlar. Bu doğrultuda gençlerin mevcut sorunlarının çözümünde ve geleceğe bakış açılarını olumsuz etkileyen faktörleri azaltmada diğer disiplinler ile iş birliği içerisinde çözümler üretilmelidir.

Gençlerin sorunlarının çözümünde atılacak ilk adım gençlerin katılımı sağlanarak tasarlanan politika ve hizmetler olmalıdır. Gençlerin sorunlarını en iyi

kendilerinin ifade edebildiği kabulüne dayanan bir anlayışla hareket edilmesi, mevcut politikaların ve hizmetlerin geliştirilmesini sağlayacak, bununla beraber gençlerin ileriye dönük olumlu beklentilerini de artıracaktır.

Gençlerin asgari de olsa ekonomik bir güce sahip olması yapabilirliklerini geliştirme ve sosyal işlevselliklerini artırma açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda gereksinim duyan gençlere sunulacak düzenli ekonomik destek ve danışmanlık hizmeti gençlerin mevcut refahını artıracığı gibi gelecek beklentilerini de olumlu yönde etkileyecektir.

KAYNAKLAR

1. İnanır, S. (2005). "Bildığımız Gençliğin Sonu". Birikim Dergisi, 196, 37-51.
2. TÜİK. (2022). "İstatistiklerle Gençlik". Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Genclik-2021-45634> (Erişim tarihi: 21.08. 2022).
3. Acar, H. (2008). "Türkiye'nin Ulusal Gençlik Politikası Nasıl Yapılandırılmalıdır?". Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 5 (1), 1-20.
4. Büyüköztürk, Ş, Çakmak, E.K, Akgün, Ö.E, Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri". Pegem Yayınları (25. Baskı).
5. Creswell, J.W. (2013). "Nitel Araştırma Yöntemleri". Ankara: Siyasal Kitabevi.
6. Neuman, W.L. (2012). "Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar" (5. Basım). İstanbul: Yayınodası Yayınları.
7. Kümbetoğlu, B. (2005). "Sosyoloji ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma". İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
8. Tezcan, F. (2018). "Üniversite Gençliğinin Meslek Seçimi ve Gelecek Beklentileri: Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Örneği". OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8 (özel sayı), 27-57.
9. Mission Australia. (2020). "Youth Survey Report". Erişim adresi: <https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2020-11/apo-nid309542.pdf> (Erişim tarihi: 10.09.2023).
10. Barford, A, Coombe, R. and Proefke, R. (2021). "Against the Odds: Young People's High Aspirations and Societal Contributions Amid a Decent Work Shortage". Geoforum, 121, 162-172. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2021.02.011>
11. Çekmeköy Belediyesi. (2022). "Dijitalleşme Çağında Gençler: Çalıştay ve Araştırma Raporu". Erişim adresi: https://www.cekmekey.bel.tr/upload/files/dijitallesme-caginda-gencler-calistay-ve-arastirma-raporu/dijitallesme-caginda-gencler-calistay-ve-arastirma-raporu_6845.pdf (Erişim tarihi: 27.08.2022).
12. Selvi, Y. (2019). "Gençlerin Güncel Sorunları. Yükseköğretim Kurulu Gençlik Ruh Sağlığı Çalıştayı". Ankara.
13. TGSP. (2020). "Türkiye'nin Gençleri". Erişim adresi: <https://tgsp.org.tr/tr/frontend/storage/documents/FTG5OHWKpwGC SI9iWZCIwUhyYPR0HHhpDaIN8hbN.pdf> (Erişim tarihi: 28.07.2022).
14. Browman, A.S, Destin, M, Kearney, M.S. and Levine P.B. (2019). "How Economic Inequality Shapes Mobility Expectations and Behaviour in Disadvantaged Youth". Nature Human Behaviour 3, 214–220. <https://doi.org/10.1038/s41562-018-0523-0>
15. Hostinar, C.E. and Miller, G.E. (2019). "Protective Factors for Youth Confronting Economic Hardship: Current Challenges and Future Avenues in Resilience Research". American Psychologist, 74 (6), 641-652.
16. Global Youth Wellbeing Index. (2017). "Küresel Gençlik Refahı Endeksi". Erişim adresi: <https://www.youthindex.org/> (Erişim tarihi: 20.08.2022).
17. Next Generation Türkiye. (2017). "Gençlerin Sesini Dinlemek". Erişim adresi: <https://www.britishcouncil.org.tr/> (Erişim tarihi: 02.07.2022).
18. Mert, M, Mütevellioğlu, N. ve Zambak, M. (2010). "İşsizlik, Üniversiteli Gençlik ve Gelecek: Bir Alan Araştırmasının Bulguları". Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 11 (1), 207-229.
19. Habitat Derneği. (2020). "Türkiye'de Gençlerin İyi Olma Hali Araştırma Raporu". Erişim adresi: <https://habitatdernegi.org/> (Erişim tarihi: 15.08.2022).
20. KONDA. (2011). "Türkiye'nin Gençliği Araştırması". Erişim adresi: <https://konda.com.tr/rapor/94/turkiye-gencligi-arastirmasi> (Erişim tarihi: 10.07.2022).
21. İstanPol. (2021). "Türkiye'de Gençlerin Güvencesizliği: Çalışma, Geçim ve Yaşam Algısı". Erişim adresi: <https://www.istanpol.org/arastirma-raporlari> (Erişim tarihi: 05.07.2022).
22. Jones, C.A. and Lucas, C. (2023). "Listen to Me!- Young People's Experiences of Talking About Emotional Impacts of Climate Change". Global Environmental Change, 83, 102744. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2023.102744>
23. Çağlar, A. ve Çağlar, T. (2021). "Türkiye'nin Gençlik Araştırması". Erişim adresi: <https://www.kas.de/tr/web/tuerkei/einzeltitel/-/content/tuerkiye-genclik-arast-rmasi-2021> (Erişim tarihi: 12.06.2022).